

Nr 119

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970, given Stockholms slott den 27 maj 1971

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, till riksdagen överlämna redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970.

GUSTAF ADOLF

TORSTEN NILSSON

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 27 maj 1971.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Ministern för utrikes ärendena anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *redogörelse till riksdagen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970* och anför.

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Kungl. Maj:t har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967—1969 (skr. 1968: 23, skr. 1969: 27, skr. 1970: 39). En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970 har utarbetats inom utrikesdepartementet i samråd med övriga berörda departement och torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag vill i detta sammanhang göra några allmänna kommentarer om europarådsarbetet.

I närmast föregående redogörelser har en utförlig redovisning skett av den utveckling, som ledde till att Grekland dels sade upp sitt medlemskap i Europarådet den 12 december 1969 och dels samma dag sade upp konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Utan att delta i Europarådets ordinarie arbete har Grekland formellt kvarstått som medlem intill utgången av år 1970. Uppsägningen av konventionen trädde i kraft först den 13 juni 1970 och fritar sålunda inte den grekiska regeringen från ansvar för händelser som inträffat dessförinnan. Ministerkommittén har därmed varit behörig att ta ställning till den rapport i greklandsålet, som den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna överlämnade den 18 november 1969. Vid behandlingen av rapporten vid möte den 15 april 1970 fastslog ministerkommittén att Grekland brutit mot en rad artiklar i konventionen och beslöt offentliggöra rapporten. Under året har vidare de rättsliga och finansiella följderna av Greklands utträde reglerats av ministrarnas ställföreträdare. En redogörelse härför lämnas

i bilagan. Jag måste i detta sammanhang än en gång med djupt beklagande konstatera, att förhoppningarna om en återgång till normala parlamentariska förhållanden i Grekland ännu inte infriats och att endast obetydliga, formella steg tagits mot återupprättandet av respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Det integrationsarbete, som de i demokratisk ordning utsedda väst-europeiska regeringarna beslutat sig för att genomföra inom Europarådets ram, har i första hand inriktats på praktisk-tekniska samarbetsfrågor. Rådets mellanstatliga arbetsprogram omfattar numera över 250 olika arbetsuppgifter inom de flesta samhällssektorer med undantag för försvarsfrågor. Drygt ett 70-tal kommittéer och arbetsgrupper har tillsatts av ministerkommittén för att utreda dessa frågor och lägga fram förslag till beslut. Som initiativtagare står i första hand den rådgivande församlingen, medlemmarnas regeringar och sekretariatet. Åtskilliga uppgifter har emellertid sin grund i förslag, som lagts fram av europeiska fackministermöten, varav några sedan länge varit nära knutna till Europarådet, t. ex. justitie- och utbildningsministerkonferenserna. På senare år har ytterligare fackministerkonferenser knutits till Europarådet bl. a. i så måtto att rådets sekretariat biträder vid konferensernas förberedelse och genomförande. Detta gäller den i september 1970 hållna planministerkonferensen i Bonn liksom den konferens med de europeiska familjeministrarna, som skall äga rum i Stockholm i september 1971. En liknande anknytning får den konferens med de europeiska arbetsministrarna, som enligt ministerkommitténs beslut skall hållas i Rom i september 1972, och en ny naturvårdskonferens som planeras till hösten 1972 eller våren 1973.

Ministerkommittén har under år 1970 ägnat särskild uppmärksamhet åt frågan om en rationell fördelning av arbetsuppgifterna mellan de olika internationella organisationer som är verksamma på det europeiska planet. Man har därvid konstaterat att ett visst mått av dubbelarbete sannolikt är oundvikligt med hänsyn till skillnaderna i medlemsstruktur och allmän målsättning. Genom sin förhållandevis starka homogenitet utgör Europarådets medlemskrets ofta en lämplig bas för ett närmare regionalt samarbete i frågor som samtidigt behandlas i världsomspännande organisationer. Det är att märka att den rådgivande församlingen, som visserligen vid flera tillfällen sett sig föranlåten att rikta ministerkommitténs uppmärksamhet på behovet av strängare gränsdragning, spelar en viktig roll som inspirationskälla till nya uppgifter. Flera nya ämnen som under senare år uppförts på arbetsprogrammet — miljö-vård, skydd för privatlivet, harmonisering av myndighetsåldern, kvinnans ställning osv. — har tillkommit på direkt rekommendation av församlingen. En rad andra arbetsuppgifter har utvidgats eller fördjupats på församlingens tillskyndan. För ministerkommittén, som har avgörandet vid arbetsprogrammets utformning, kan det därför många

gångar vara svårt att avvisa förslag, som betecknats såsom angelägna av den parlamentariskt utsedda församlingen, under hänvisning enbart till att ämnet redan i viss omfattning bearbetas i annan organisation.

Genom införandet under år 1970 av ett nytt system för uppgörandet av arbetsprogrammet, som nu fastställs för två år i sänder, och fortsatta ansträngningar att uppnå striktare rationaliserings- och programmeringsmetoder synes emellertid en bättre överblick över rådets verksamhet ha uppnåtts. Europarådets generalsekreterare har vidare fått i uppdrag att i samråd med sina kolleger i andra berörda internationella organisationer studera förutsättningarna för ett rationellare utnyttjande av tillgängliga resurser. Parallellt härmed har möjligheterna att effektivisera den interna administrationen studerats. En översyn av sekretariatets organisation och arbetsmetoder kommer att ske under år 1971.

Även om det är samarbetet på det tekniska området som i första hand avsätter direkt påtagliga resultat, spelar allmänpolitiska frågor en inte oväsentlig roll i Europarådets verksamhet. I den rådgivande församlingen hålls årligen offentliga debatter i sådana ämnen, vilket ger företrädare för medlemsländernas parlament tillfälle att framhäva nationella aspekter på aktuella problem. Bland de regelbundet återkommande debattämnena kan nämnas öst-västförbindelserna och den europeiska integrationsfrågan. I dessa frågor har församlingen utgjort en betydelsefull kontaktpunkt för medlemsstaternas parlamentariker och bidragit till utformandet av en europeisk opinion. Inom ministerkommittén har församlingens rekommendationer utgjort en naturlig grundval för utbyte av synpunkter på den europeiska politiska situationen såsom den miljö, i vilken rådets arbete på skilda sakområden har att bedrivas. Det bör understrykas att åsiktsutbytet inom ministerkommittén inte syftar till utrikespolitiska åtaganden. Detta hindrar givetvis inte att överläggningarna i vissa frågor utmynnar i enhälligt antagna deklarationer.

Frågan om Europarådets framtida uppgifter och plats i det europeiska samarbetet har naturligen aktualiserats inför möjligheten av en utvidgning av de Europeiska gemenskaperna att omfatta tio av rådets sjutton medlemmar. Oberoende av utgången av de pågående förhandlingarna torde man kunna räkna med att Europarådet alltjämt kommer att spela en betydande roll i strävandena att nå samförstånd i Europa. I sammanhanget vill jag understryka den viktiga funktion rådet haft som samordningsorgan på de juridiska, kulturella och sociala områdena och som värnare av de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheter. Nya uppgifter som ägnar sig för regional samverkan har successivt tillkommit. Genom att rådet erbjuder en vidsträckt kontaktyta för såväl regeringsexperter som parlamentariker från Europas demokratiska länder, synes det ligga inte minst i de neutrala staternas intresse att verka för att största möjliga del av samarbetet på sådana områden alltjämt förläggs inom ramen för Europarådets verksamhet.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t delger riksdagen den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas skrivelse av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Edström

*Bilaga***Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1970***I. Ministerkommittémöten*

Ministerkommittén har sammanträtt två gånger under 1970 — den 15 april i Strasbourg och den 11 december i Paris.

1. Det 46:e ministermötet i Strasbourg

Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Torsten Nilsson. I delegationen ingick även Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Sven Backlund, samt utrikesråden Love Kellberg och Dag Malm.

På dagordningen stod i första hand den rapport i greklandsmålet, som upprättats av den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna. Vidare behandlades den europeiska integrationsfrågan, Europarådets förbindelser med utomstående stater och FN, europeiska miljö-vårdsproblem samt språkfrågan i Europarådet.

a) Greklandsmålet

Den 18 november 1969 överlämnade kommissionen för de mänskliga rättigheterna sin rapport i greklandsmålet till ministerkommittén (jfr skr. 1970: 39). I rapporten uttalade kommissionen bl. a. att Greklands regering kränkt en rad artiklar i konventionen om de mänskliga rättigheterna samt att det inte visats att det förelegat ett allmänt nödläge i Grekland av den art att avsteg från konventionens bestämmelser var motiverade. Enligt konventionens artikel 32 mom. 1 hade ministerkommittén, eftersom målet inte hänskjutits till domstolen för de mänskliga rättigheterna inom föreskriven tremånadersfrist, nu att fatta slutligt beslut i frågan om kränkning av konventionens bestämmelser ägt rum.

Inom ställföreträdarkommittén hade utarbetats ett detaljerat utkast till resolution, vari med hänvisning till kommissionens rapport fastställdes att Greklands regering brutit mot artiklarna 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13 och 14 i konventionen och artikel 3 i dess första tilläggsprotokoll. Vidare konstaterades att grekiska regeringen på skilda sätt visat att den inte avsåg uppfylla sina förpliktelser enligt konventionen, varför förutsättningar saknades för att föreskriva åtgärder enligt artikel 32, mom. 2, i konventionen. I konsekvens härmed kunde ministerkommittén inte fatta annat konkret beslut än att offentliggöra kommissionens rapport. Härutöver riktades en enträgen uppmaning till Greklands regering att snarast återställa de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheter i Grekland och att därvid beakta bl. a. de förslag som framlagts av kommissionen. Vidare uppmanades Greklands regering att omedelbart upphöra med tortyr och annan misshandel av fångar och att frige personer som berövats friheten genom administrativa beslut.

Det föreliggande förslaget till resolution antogs, efter en relativt kortvarig diskussion, enhälligt av ministerkommittén (Res. DH (70) 1). Frankrike, som inte ratificerat konventionen, och Cypern deltog inte i omröstningen. I enlighet med tidigare praxis omfattar beslutet att offentliggöra rapporten inte den del, som rör förlikningsförfarandet inför kommissionen (del III).

b) Den europeiska integrationsfrågans politiska aspekter

Diskussionen inleddes med sedvanliga redogörelser av ordförandena i de Europeiska gemenskapernas ministerråd och EFTA:s råd för utvecklingen inom respektive organisation. Belgiens utrikesminister *Harmel* upphöll sig främst vid uppföljandet av de beslut som träffats vid stats- och regeringschefsmötet i Haag i december 1969. Den norske utrikesministern *Lyng* berörde även Haag-mötet, vilket han betecknade som en vändpunkt för Europa. Han framhöll särskilt betydelsen av att de Sex därvid visat sig beredda att öppna meningsfyllda diskussioner med inte blott de länder som ansökt om medlemskap utan även andra EFTA-stater.

I övrigt behandlades den rådgivande församlingens rekommendation 595 om Europarådets medlemsstaters roll i FN:s andra utvecklingsår-tionde. Ministerkommittén förklarade sig dela församlingens uppfattning om bistandsfrågans avgörande betydelse för relationerna mellan Europa och utvecklingsländerna.

c) Förbindelserna med utomstående stater

Flera ministrar redogjorde för sina länders bilaterala förbindelser med staterna i Östeuropa. Den västtyske statssekreteraren *Dahrendorf* redovisade härvid ingående för sin regerings kontakter med Sovjetunionen, Polen och Östtyskland.

Vid diskussion av den rådgivande församlingens rekommendation 597 om sammankallande av en europeisk säkerhetskonferens framhöll utrikesminister *Nilsson* bl. a. att de inledda förhandlingarna mellan öst och väst var uttryck för en uppriktig önskan om förbättring av förbindelserna. Det var en plikt att göra allt för att hålla uppe denna tendens. Visserligen var ett gynnsamt klimat inte tillräckligt för att nå resultat i svåra förhandlingar men det var ett nödvändigt villkor, och när det var för handen måste det utnyttjas. Utsikterna för den föreslagna europeiska säkerhetskonferensen måste omsorgsfullt analyseras. Förutom frågor som direkt berörde säkerheten i Europa borde analysen innefatta möjligheterna för ökat samarbete på ekonomins och handelns områden samt beträffande teknologi, vetenskap och kultur. Svenska regeringen hade välkommat Finlands erbjudande att vara värd vid en konferens. Det finländska initiativet var ett konstruktivt bidrag till strävandena efter avspänning i Europa. Den svenska regeringen välkomnade vidare den rådgivande församlingens rekommendation om säkerhetskonferensen. Den delade församlingens mening att en konferens måst vara noga förberedd, att den skulle ha utsikter till framgång, att alla berörda parter inklusive Förenta staterna och Canada skulle delta och att den skulle grunda sig på respekt för principerna i FN:s stadga. Den svenska regeringen hade deltagit i åtskilliga överläggningar med andra intresserade regeringar rörande förutsättningarna för en konferens. Dessa överläggningar var nyttiga och skulle fortsätta på olika nivåer. Utsikterna för en säkerhets-

konferens skulle säkerligen bli större när de pågående förhandlingarna mellan öst och väst, vilka nu befann sig i ett preliminärt skede, hade fortgått någon tid.

Minsterkommittén uttalade sitt intresse för att en konferens om den europeiska säkerheten omfattande alla europeiska stater samt Förenta staterna och Canada skulle komma till stånd efter noggranna förberedelser.

d) Förbindelserna med Förenta Nationerna

Generalsekreterare *Tončić-Sorinj* inledde diskussionen med en redogörelse för de omfattande kontakter som ägt rum mellan Europarådets sekretariat och världsorganisationen. Enligt hans uppfattning motiverade utvecklingen en framställning om att generalsekreteraren skulle få officiell ställning som observatör vid FN:s generalförsamling.

Under den följande debatten yppades från flera håll tveksamhet om generalsekreterarens förslag. Frågan överlämnades därför till ställföreträdarkommittén för närmare utredning.

e) Europeiska miljövärdproblem

Ministrarna uttryckte enhälligt sin tillfredsställelse med de resultat som hade uppnåtts vid den första europeiska naturvårdskonferensen i Strasbourg (9—12 februari 1970). Kommittén underströk nödvändigheten att uppnå rationella och effektiva former för fördelningen av arbetet mellan de olika internationella organisationer som var intresserade av miljövärdfrågor. Ställföreträdarna fick slutligen i uppdrag att förbereda en europeisk ministerkonferens om miljövärdfrågorna.

f) Språkfrågan i Europarådet

På begäran av den *västtyska* delegationen beslöt ministerkommittén att frågan om att introducera även tyska och italienska som arbetsspråk i församlingen och dess utskott borde utredas av ställföreträdarna. I debatten framhöll bl. a. de *belgiska* och *holländska* delegationerna att man utgick ifrån att i så fall även frågan om andra officiella språk skulle tas upp till behandling. Det holländska språkets ställning borde således även omfattas av utredningen.

g) Nya byggnader för Europarådet

Minsterkommittén beslöt att acceptera den franska regeringens erbjudande om ett lån på 70 miljoner francs, med 6,25 % ränta och 12 års amortering, för uppförande av nya byggnader för Europarådet i Strasbourg. Det uppdrogs åt ställföreträdarna att utarbeta en detaljerad plan för det fortsatta arbetet.

2. Det 47:e ministermötet i Paris

Sverige representerades av chefen för handelsdepartementet, statsrådet Kjell-Olof Feldt. I delegationen ingick även Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Sven Backlund, och utrikesrådet Wilhelm Wachtmeister.

Dagordningen omfattade de traditionella ämnena Europarådets förbindelser med utomstående stater och den europeiska integrationsfrågans

politiska aspekter. Härjämte antogs ett nytt arbetsprogram för åren 1971—72 och behandlades europeiska miljövårdsproblem, frågor rörande skydd av diplomatisk och konsulär personal samt utökning av antalet arbetsspråk i Europarådets rådgivande församling. Beslut fattades även om att uppföra nya lokaler för Europarådet i Strasbourg.

a) Arbetsprogrammet

Ministerkommittén antog enhälligt Europarådets mellanstatliga arbetsprogram för åren 1971 och 1972. Det nya arbetsprogrammet, som för första gången spänner över en tvåårsperiod, ger en detaljerad översikt av rådets verksamhet på det mellanstatliga planet. I överensstämmelse med önskemål som uttryckts av bl. a. den rådgivande församlingen har systematiken förbättrats i förhållande till tidigare program. Presentationen har gjorts mera överskådlig och ett prioriteringssystem har införts.

Under den föregående debatten hade flera talare — i anslutning till rådgivande församlingens uttalande 54 över utkastet till arbetsprogram — understrukt vikten av fortsatta ansträngningar för att undvika dubbelarbete inom de internationella organisationer som är verksamma i Europa. På *schweiziskt* förslag uppdrogs åt generalsekreteraren att i samråd med sina kolleger i andra organisationer studera vilka möjligheter som står till buds för att på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser. Ministrarnas ställföreträdare instruerades att söka ytterligare förbättra planerings- och programmeringsmetoderna, så att Europarådets verksamhet på bästa sätt bringas i överensstämmelse med de mål som uppställts i dess stadga.

b) Miljövårdsfrågor

Efter en genomgång av åtgärder, som vidtagits på det nationella planet i samband med det europeiska naturvårdsåret 1970, uttalade *ministerkommittén* i en enhälligt antagen deklaration sin tillfredsställelse över det positiva gensvar, som de nationella miljövårdsprogrammen och den av Europarådet anordnade naturvårdskonferensen i februari 1970 mött hos allmänna opinionen i medlemsstaterna. Kommittén deklarerade att skyddet av natur och miljö skall utgöra en av Europarådets viktigaste uppgifter under kommande år inom ramen för en permanent kampanj för miljövård. Medlemsstaternas regeringar uppmanades att ge hög prioritet åt miljövårdsfrågorna i sin interna politik samt att samordna sina åtgärder på detta område.

Ministrarna beslöt anordna en *europeisk ministerkonferens* om miljövård, vilken skall äga rum efter FN-konferensen i Stockholm i juli 1972. En inbjudan av den österrikiska regeringen att stå som värd för konferensen antogs.

c) Skydd av beskicknings- och konsulatsmedlemmar

Denna fråga hade tagits upp i Europarådet av den västtyska regeringen. Efter en diskussion av åtgärder som föranletts av nyligen inträffade fall av kidnapping antog *ministerkommittén* enhälligt resolution (70)51, vari betonas betydelsen av att diplomatiska kanaler fungerar normalt, då detta är en förutsättning för fredlig samverkan mellan länderna. Det förklaras att våldshandlingar mot utrikestjänstemän grovt kränker vedertagna internationella traditioner. Angrepp till liv och per-

son på beskicknings- och konsulatsmedlemmar fördöms. Medlemsstaternas regeringar uppmanas att se över gällande säkerhetsåtgärder och om nödvändigt förstärka dem. De bör vidare undersöka i vilken utsträckning deras interna lagstiftning ger möjlighet att utdöma stränga straff för förövare av sådana angrepp samt åstadkomma ett nära samarbete sinsemellan vad gäller skyddet av utrikestjänstemän.

d) Den europeiska integrationsfrågans politiska aspekter

Sedvanliga redogörelser för utvecklingen inom de Europeiska gemenskaperna och EFTA inledde diskussionen under denna dagordningspunkt. Ordföranden i Gemenskapernas ministerråd, den västtyske utrikesministern *Scheel* uppehöll sig inledningsvis vid EEC:s interna utveckling samt strävanden att förbättra förbindelserna med länderna i medelhavsområdet. Härfter övergick han till att skildra framstegen i anslutningsförhandlingarna med Storbritannien och förklarade sig övertygad om att en lösning skulle kunna uppnås trots skiljaktigheterna i utgångspositionerna. För sin del trodde han på avgörande framsteg redan under första halvåret 1971. Han erinrade vidare om att de fyra länder, som ansökt om medlemskap i Gemenskaperna, alla hade accepterat den s. k. Davignon-rapporten om ett etappvis politiskt enande av Europa. Det enade Europa, som föresvävat stats- och regeringscheferna i Haag, borde självfallet omfatta största möjliga antal stater; det politiska samarbetet fick därför inte bli exklusivt utan borde tjäna som föredöme.

Som ordförande i EFTA:s ministerråd redogjorde statsrådet *Feldt* för utvecklingen inom denna organisation. Under den senaste tiden hade samarbetet mellan medlemsländerna konsoliderats och handelsutbytet fortsatt att öka. På flera områden hade nya initiativ tagits för att avlägsna s. k. tekniska handelshinder i EFTA-handeln. Alla EFTA-medlemmar hade välkomnat det faktum att i samband med öppnandet av underhandlingar om tillträde den 30 juni 1970 ordföranden i Gemenskapernas ministerråd uttalat att EEC ansett det önskvärt att överenskomelserna med de olika EFTA-länderna skulle träda i kraft samtidigt. EFTA-ministrarna hade betonat sitt starka intresse av att bevara den uppnådda frihandeln dem emellan som en betydelsefull del av en utvidgad europeisk gemenskap. Överenskommelse hade träffats om löpande utbyte av informationer och om konsultationer mellan EFTA-ländernas regeringar, och utredningar hade påbörjats avseende de problem som kunde tänkas uppstå vad gäller bevarande av frihandeln. Samtliga EFTA-länder var fast beslutna att i GATT och annorstädes arbeta för fortsatt liberalisering av världshandeln och för ett snabbt genomförande av ett allmänt preferenssystem för produkter från utvecklingsländerna.

Flertalet medlemsländers representanter redovisade härfter sina regeringars syn på de europeiska integrationsproblemen. Det kan här nämnas att den norske utrikesministern *Stray* framhöll vikten av att de nya åtgärderna inte fick leda till en förvittring av redan befintliga instrument för europeisk integration. Det var nödvändigt att stärka det europeiska medvetandet hos vanligt folk. I detta syfte borde samarbetet inte enbart inriktas på stora internationella frågor utan även på ämnen som påverkade gemene mans dagliga liv, t. ex. sådana som förekom i Europarådets mellanstatliga arbetsprogram. Europarådets verksamhet på detta område måste fortsätta.

De *österrikiska* och *schweiziska* utrikesministrarna underströk sina regeringars fasta beslutsamhet att inte göra avkall på neutraliteten. De var emellertid villiga att i största möjliga utsträckning bidra till en fördjupad europeisk integration.

I sin sammanfattning av debatten framhöll ordföranden, Nederländernas utrikesminister *Luns*, att de tre leden i Haag-triptyken — fullbordad, fördjupning och utvidgning av den gemensamma marknaden — var nära förbundna inbördes. Att utvidgningsförhandlingarna gått relativt långsamt var inte så märkvärdigt med hänsyn till ämnets omfattning. Man hade föredragit att koncentrera sig på förhandlingarna med Storbritannien då dettas anslutning skulle göra det mycket lättare att lösa övriga sökandes problem. Målet måste emellertid vara att nå fram till en överenskommelse som möjliggjorde såväl samtidig anslutning av alla de fyra ansökande länderna som arrangemang med övriga EFTA-länder. Slutligen uttalade *Luns* sin oro över att en ny världshandelskonflikt syntes hota. Det var av största vikt att GATT förblev intakt. De europeiska länderna kunde lämna ett väsentligt bidrag till försvaret av denna värdefulla tillgång.

e) Förbindelserna med andra stater

Generalsekreteraren *Tončić* inledde diskussionen med en redovisning av utvecklingen av sekretariatets förbindelser på det tekniska planet med icke medlemsstater. Han uppehöll sig särskilt vid det ökade intresse för information om Europarådets verksamhet som visats från öststaternas sida. Ministerkommittén uttalade sin tillfredsställelse över denna uppmuntrande utveckling.

Den västtyske utrikesministern *Scheel* lämnade därefter en längre redogörelse för Förbundsrepublikens ansträngningar att normalisera förbindelserna med öststaterna, särskilt Sovjetunionen och Polen. Under den följande diskussionen behandlades även den rådgivande församlingens rekommendation 614 om öst-västförbindelserna, vilken även blev föremål för ett ingående meningsutbyte under ett kollokvium med representanter för församlingen påföljande dag.

f) Arbetsspråken i Europarådet

Ett utkast till resolution — framlagt av Tyskland, Österrike, Cypern, Danmark, Frankrike och Italien — om utökning av arbetsspråken i den rådgivande församlingen antogs av ministerkommittén. Härigenom beslöt att Europarådets allmänna budget skall belastas med kostnaderna för dels tolkning av anföranden på tyska och italienska på villkor som gäller för de officiella språken engelska och franska, dels återgivning i original i församlingens snabbprotokoll av anföranden på tyska och italienska samt översättning därav i den slutliga officiella rapporten på engelska och franska.

Ett belgiskt förslag om att även ge anföranden på nederländska samma förmånsbehandling hänsköts för utredning till ställföreträdarkommittén. (I denna har sedermera från norsk sida framlagts förslag om att även ett skandinaviskt språk skall få samma ställning).

g) Europarådets nybyggnadsplaner

Ministerkommittén antog en resolution, vari gavs bemyndigande att uppföra nya byggnader för Europarådet i Strasbourg till en kostnad av

högst 70 miljoner francs (priser i oktober 1970). Internationella anbud skall infordras av generalsekreteraren. Fördelningen av byggnadskostnaderna skall fastställas av ställföreträdarna. Sveriges andel av de totala kostnaderna beräknas uppgå till 4,1 procent.

II. Beslut m. m. av ministerkommitténs ställföreträdare och arbetet inom vissa av ministerkommitténs expertkommittéer

Enligt ministerkommitténs procedurregler utser varje minister en ställföreträdare. Ställföreträdarna sammanträder och beslutar i ministerkommitténs namn då denna ej är samlad. Beslut, som fattas av ställföreträdarna, har samma giltighet och innebörd som ministerkommitténs egna beslut. Som ställföreträdare fungerar medlemsstaternas ständiga ombud hos Europarådet. Dessa har under året haft tio möten. Varje möte har pågått omkring en vecka.

I det följande redogöres för ställföreträdarnas behandling av vissa viktigare frågor, för arbetet i några av ministerkommitténs expertkommittéer samt för vissa konferenser med anknytning till Europarådet.

1. Allmänpolitiska frågor

På grundval av den diskussion som ägde rum vid det 46:e ministermötet lämnade ställföreträdarkommittén inför den rådgivande församlingens septembersession ett utförligt svar på församlingens *rekommendation 597* om öst-västförbindelserna och anordnandet av en europeisk säkerhetskonferens. I sitt svar framhåller kommittén bl. a. att den är för förhandlingar i varje lämplig form rörande alla konkreta frågor, vars lösning kan främja säkerheten i Europa. Den ställer sig vidare positiv till inledandet av sonderande samtal mellan alla regeringar som är intresserade av att de europeiska problemen löses. I den mån framsteg göres vid dessa samtal, anser kommittén att alla berörda regeringar bör konsultera varandra multilateralt i syfte bl. a. att göra upp en gemensamt överenskommen dagordning och undersöka när det kan bli möjligt att sammankalla en eller flera konferenser om europeiska säkerhetsproblem. En viktig beståndsdel i värderingen av utsikterna till framgång blir de konkreta framsteg, som göres under de bilaterala och multilaterala samtal som nu pågår mellan öst och väst. Detta gäller i synnerhet fyrmaktsöverläggningarna om Berlin och strävandena att uppnå en *modus vivendi* inom Tyskland.

I *rekommendation 602*, som antogs av rådgivande församlingen den 20 april 1970, uppmanas medlemsregeringarna att vidtaga en rad provisoriska åtgärder för att bistå grekiska medborgare, som gått i landsflykt på grund av den regim som tog makten efter statskuppen 1967. Sålunda förordades lättnader i fråga om beviljande av uppehålls- och arbetstillstånd, utfärdande av resedokument, inlemmande i socialförsäkringssystemen, beviljande av studiestipendier m. m. Härutöver rekommenderades regeringarna att gemensamt tillskjuta 100 000 dollar till Europarådets flyktingsfond.

I sitt svar till församlingen upplyser ministerkommittén att den uppmanat regeringarna att i största möjliga utsträckning genomföra de lättnader som rekommenderats, i den mån sådana inte redan vidtagits.

Däremot kunde kommittén inte godtaga förslaget om ett gemensamt bidrag till flyktingfonden. Kommittén hade kommit till denna slutsats efter noggrant övervägande av alla juridiska, politiska och humanitära aspekter på de grekiska medborgarnas situation i medlemsländerna. Den framhöll vidare att betydande ekonomisk hjälp lämnades i de medlemsländer, som mottagit exilgreker, samt erinrade om att de personer, som fått flyktingstatus, på det internationella planet föll under FN:s flyktingkommissions ansvar, till vars verksamhet alla medlemsregeringarna bidrog. — Det kan här nämnas att de skandinaviska länderna stödde församlingens förslag vid behandlingen i ställföreträdarkommittén.

2. Rättsfrågor

a) Konventioner m. m.

(i) Sverige undertecknade den *européiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar* den 28 maj 1970, dvs. samma dag som konventionen öppnades för undertecknande. Konventionen skall ratificeras. Enligt konventionen åtar sig konventionsstat på vissa villkor att verkställa dom i brottmål som har meddelats i annan konventionsstat. Konventionen omfattar verkställighet av frihetsberövande påföljd, böter, förverkande och förlust av rättigheter. Verkställigheten skall föregås av ett exequaturförfarande i den stat som har anmodats att verkställa domen. Konventionen innehåller också regler om ett särskilt förfarande för verkställighet av dom som har meddelats i den dömdes utemåls och av s. k. "ordonnances pénales", dvs. bötesföreläggande.

Slutligen ges bestämmelser om utländsk brottmålsdom som hinder för ny rättegång eller för verkställighet av påföljd för samma gärning samt om verkan av utländsk dom i återfallssituationer och om vissa andra indirekta rättsverkningar.

(ii) En *européisk konvention om hemsändning av minderåriga* öppnades för undertecknande den 28 maj 1970. I konventionen ges regler om tvångsvis hemsändning av minderåriga i annat syfte än lagföring för brott. Konventionsstaterna förpliktas bistå varandra med att sända hem minderåriga, framför allt i fall då den minderårige vistas i en stat mot förmyndarens vilja eller då barnavårdande myndigheter i hemlandet inte kan genomföra erforderliga åtgärder utan att den minderårige sänds hem.

(iii) En *européisk konvention om spärrning av förlorade eller stulna värdepapper* öppnades för undertecknande den 28 maj 1970 (jfr. skr. 1970: 39, bilagan II: 2 d).

(iv) Sverige undertecknade den 10 september 1970 den *européiska konventionen om skydd av djur under internationell transport*, vilken öppnades för undertecknande den 13 december 1968. Konventionen skall ratificeras.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén m. m.

(i) *Det praktiska genomförandet av övervakning och eftervård av villkorligt dömda och villkorligt frigivna lagöverträdare*

I resolution (70)1, som antogs den 26 januari 1970, rekommenderas medlemsstaternas regeringar att undersöka om det är önskvärt att införa eller utveckla olika former av villkorlig dom och liknande påföljder eller

att förbättra metoderna för verkställighet av sådana påföljder. Möjligheten att upphäva eller inskränka begränsningar för användning av villkorliga påföljder, såvitt gäller olika kategorier av lagöverträdare och olika typer av brott, bör också undersökas.

Vidare rekommenderas regeringarna att tillse att personundersökning om möjligt göres i alla fall då villkorlig dom eller liknande påföljd kan komma i fråga och att sådan undersökning utföres av särskilt utbildad personal. Det bör finnas garantier mot oberättigat intrång i lagöverträdarens privatliv vid personundersökning och mot otillbörlig användning av erhållna upplysningar.

Medlemsstaternas regeringar rekommenderas också att se över sin lagstiftning om förutsättningarna för villkorlig frigivning. Framför allt avses bestämmelser om längden av ådömt straff, om den minsta tid som skall avtjänas innan frigivning kan komma i fråga och om begränsningar med hänsyn till vissa kategorier lagöverträdare t. ex. återfallsförbrytare. Möjligheterna att underlätta övergången från vård i anstalt till vård i frihet bör undersökas och förbättras. Lagstiftningen om föreskrifter i samband med villkorlig dom, villkorlig frigivning eller liknande åtgärder bör även ses över för att göra den individuella behandlingen så effektiv som möjligt, dock utan att åsidosätta hänsyn till mänskliga rättigheter och personlig värdighet. Det förordas att föreskrift i villkorlig dom eller beslut om villkorlig frigivning bör kunna ändras med hänsyn till ändrade behov eller omständigheter.

Regeringarna rekommenderas också att sörja för att enhetliga behandlingsmetoder användes av myndigheter som än ansvariga för frivård och av fängvårdsmyndigheter. Yrkeskunnig kvalificerad personal bör vara ryggraden i övervakningsarbetet. Vidare ges rekommendationer i fråga om åtgärder när den villkorligt dömda eller villkorligt frigivna har åsidosatt givna föreskrifter.

Regeringarna rekommenderas även att främja forskning såväl rörande kriterierna för valet av de lagöverträdare som ges kriminalvård i frihet som rörande frågan om hur instituten villkorlig dom och villkorlig frigivning fungerar i praktiken. Slutligen uppmanas regeringarna att sörja för att Europarådets rapport om det praktiska genomförandet av övervakning och eftervård rörande villkorligt dömda och villkorligt frigivna lagöverträdare får en omfattande spridning särskilt bland myndigheter som handlägger sådana ärenden. Regeringarna bör vart tredje år informera Europarådets generalsekreterare om vilka åtgärder som har vidtagits i anledning av resolutionen.

(ii) *Dold kriminalitet*

I resolution (70)13, som antogs den 13 april 1970, rekommenderas medlemsstaternas regeringar att vidtaga erforderliga åtgärder för att undersöka den dolda kriminalitetens natur och omfattning, att stödja kriminologiska studier av sådan kriminalitet samt att inom Europarådet arbeta för en bättre samordning av sådana studier. Regeringarna anmodas att utbyta information i detta ämne genom Europarådets generalsekreterare.

(iii) *Europeiskt juridiskt informationscentrum*

I rekommendation 584, som antogs av rådgivande församlingen den 24 januari 1970, uppmanas ministerkommittén att instruera europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP) att undersöka lämpligheten

av att skapa ett europeiskt juridiskt informationscentrum. Vid ett sådant centrum skulle samlas upplysningar om lagöverträdarens tidigare domar i brottmål i olika medlemsstater. Församlingen anser att det utbyte av information som f. n. sker genom den internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) eller på grund av bilaterala avtal eller med stöd av den europeiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål (prop. 1961: 48) inte är tillräckligt utan bör kompletteras med ett multilateralt informationssystem.

I sitt svar framhåller ministerkommittén att det redan finns vissa möjligheter för medlemsstaterna att skaffa information om lagöverträdare från berörda nationella kriminalregister. Kommittén nämner särskilt rättshjälpskonventionens bestämmelser om tillhandahållande av utdrag ur kriminalregister och underrättelser om straffdomar (artiklarna 13 och 22). Kommittén har instruerat kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP) att undersöka olika sätt att utvidga dessa bestämmelsers geografiska och sakliga omfattning. ECCP har också fått i uppdrag att överväga möjligheterna till en gradvis harmonisering av nationell lagstiftning om kriminalregister. Ministerkommittén föredrar att avvakta resultatet av ECCP:s utredning, innan man tar ställning till frågan huruvida det föreslagna internationella informationsorganet bör sättas upp.

(iv) Flygplanskapning

I *resolution (70)23*, som antogs den 29 juni 1970, förklarar ministerkommittén att den delar den allvarliga oro över utvecklingen, som uttryckts i rådgivande församlingens rekommendation 599 om flygplanskapning. Kommittén instämmer i uppfattningen att sådana aktioner bör starkt fördömas och att alla upptänkliga åtgärder bör vidtagas för att skydda de internationella lufttransporterna och flygplanens passagerare och besättningar. Den uppmanar medlemsländerna att samarbeta inom de internationella luftfartsorganisationerna för att snabbt få till stånd en internationell aktion mot flygplanskapningar och sabotage, att vidta nödvändiga åtgärder för att avskräcka och om möjligt straffa de skyldiga, att förhindra ombordsmuggling av vapen och sprängämnen, att förhöja säkerheten på flygplatserna samt att om nödvändigt föreslå de nationella parlamenten att i lagstiftningen införa adekvata bestämmelser på området.

(v) De rättsliga och finansiella följderna av Greklands utträde ur Europarådet

Sedan den grekiska regeringen, inför hotande suspension, vid ministerkommitténs möte den 12 december 1969 uppsagt sitt medlemskap i Europarådet, fick ställföreträdarna i uppdrag att fastställa de rättsliga och finansiella följderna härav. Frågan behandlades ingående i början av 1970, varvid fastslogs att Grekland måste anses som "de facto suspenderat". Slutsatsen blev att Grekland med omedelbar verkan inte skulle tillåtas delta i den verksamhet, som direkt härrör ur Europarådets stadga. Formellt kvarstod emellertid Grekland som medlem intill utgången av 1970 och hade således att för denna period bidra till Europarådets budget, något som Grekland i princip accepterat.

I *resolution (70)34*, om de rättsliga och finansiella följderna av Greklands utträde ur Europarådet, vilken antogs den 27 november 1970, reglerades förhållandet slutgiltigt. I detalj fastlades här i vilken utsträckning Grekland alltjämt skall vara bundet av ingångna konventioner och

överenskommelser, samt konstaterades att Grekland endast äger delta-
ga i Europarådets verksamhet under de förutsättningar och villkor som
gäller för utomstående stater.

c) Sjätte europeiska justitieministermötet

Det sjätte europeiska justitieministermötet ägde rum i Haag den 26—
28 maj 1970. I mötet deltog företrädare för samliga Europarådets
medlemsländer, varjämte Finland och Spanien deltog som observatörer.
Justitieministermötena är såtillvida knutna till Europarådet som Europa-
rådets generalsekretariat utgör dessa mötens sekretariat.

Av de frågor rörande det fortsatta europeiska samarbetet på det rätts-
liga området, som diskuterades på justitieministermötet, kan nämnas be-
hovet av en förbättring av konsumentskyddet, de problem i fråga om
skydd för privatlivet som uppkommit genom den tekniska utvecklingen,
möjligheten att avkriminalisera vissa gärningar samt straffrättsliga as-
pekter på narkotikamissbruk. Till grund för diskussionen om konsument-
skyddet låg en rapport, som utarbetats av den svenske justitieministern.
Diskussionerna i samtliga dessa ämnen föranledde justitieministermötet
att antaga resolutioner, vilka tillställts Europarådets ministerkommitté.

I resolutionen angående *konsumentskyddet* uttalade justitieministrar-
na att det, med hänsyn till den utveckling som skett inom affärslivet i
fråga om försäljningsfrämjande åtgärder, åligger staterna att förhindra
att dessa åtgärder blir till förfång för konsumenternas legitima intres-
sen. På grund härav rekommenderades Europarådets ministerkommitté
att instruera kommittén för juridiskt samarbete (CCJ) att, mot bak-
grund av de diskussioner som förekommit vid konferensen, studera
de lämpligaste åtgärderna för att förbättra konsumentskyddet. I frågan
om *skydd för privatlivet* underströk justitieministrarna behovet av åtgärder
på det internationella planet och rekommenderade ministerkom-
mittén att behandla frågan med prioritet.

Beträffande frågan om *avkriminalisering* rekommenderade justitie-
ministrarna Europarådets ministerkommitté att uppdraga åt kommittén
för brottslighetsfrågor (ECCP) att komma med förslag om praktiska åtgärder
för att främja tillämpningen av kriterier angående begränsning
av det straffbara området. I *narkotikafrågan* rekommenderades minis-
terkommittén att anmoda ECCP att noggrant överväga möjligheten av
en handlingslinje, grundad på att en lösning av narkotikaproblemet
ej kan uppnås enbart genom straffrättsliga åtgärder utan kräver sam-
ordning av åtgärder från olika myndigheter och samarbete mellan me-
dicinska och sociala organ och verkställande myndigheter samt ford-
rar åtgärder för att ge allmänheten tillräckligt med information. Vi-
dare rekommenderades som princip att skillnad bör göras mellan å
ena sidan mindre skadliga former av missbruk och å andra sidan
handlingar som uppmuntrar till missbruk och skapar betydande sociala
problem. Därjämte rekommenderades att ECCP skall studera om skill-
nad bör göras mellan olika slag av narkotika beroende på farlighetsgra-
den.

I syfte att effektivisera det samarbete på det rättsliga området, som
äger rum inom Europarådets ram, föreslogs från de nordiska ländernas
sida anordnandet av årliga konferenser med deltagande av de chefs-
tjänstemän, som under respektive justitieministrar är ansvariga för den
internä lagstiftningen, vilka konferenser skulle förbereda de europeiska

justitieministermötena samt svara för detaljplanläggningen av det samarbete, som beslutats på dessa möten. I denna fråga antogs en resolution, i vilken ministerkommittén rekommenderades uppdraga åt CCJ och ECCP att vidareutveckla och förbättra det system för utbyte av information om pågående lagstiftningsarbete som redan etablerats inom Europarådet samt att studera de övriga förslag om förbättringar av det rättsliga samarbetet som lagts fram vid justitieministermötet.

d) Europeiska kommittén för juridiskt samarbete (CCJ)

Den europeiska kommittén för juridiskt samarbete har under år 1970 hållit två möten. Kommitténs 13:e möte ägde rum den 22—26 juni och det 14:e mötet den 23—27 november.

I syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer pågår *utredningsarbete* på en rad områden inom olika kommittéer under CCJ. Bland de ämnen som är under utredning bör främst nämnas investeringsfonder, förenhetligande av begreppet skadeståndsansvar, harmonisering av regler om myndighetsåldern och andra åldersgränser samt ADB-behandling av internationella överenskommelser, lagtext, rättsfall och rättsstatistik. Kommittéer som behandlat staters immunitet resp. skadeståndsregler i biltrafik har utarbetat *förslag till konventioner* i dessa ämnen. Vidare har utarbetats ett förslag till konvention om beräkning av tidsfrister och ett förslag till rekommendation rörande regler om fordringspreskription. Förslagen är nu under övervägande inom CCJ. Under år 1971 kommer ny tillsatta kommittéer att påbörja *studier* angående konsumentskyddslagstiftningen, lagstiftning om privatlivets skydd och om administrativt rättsskydd.

Ministerkommittén har under år 1970 godkänt en inom CCJ utarbetad *långtidsplan* för CCJ:s arbetsprogram. Enligt planen skall under 1971 tillsättas kommittéer för studier av utomäktenskapliga barns rättsliga ställning, produktansvar och den enskildes skydd i administrativa förfaranden. Vidare skall utarbetas en handledning rörande erkännande och verkställighet av utländska avgöranden på det civilrättsliga området. Arbete på en revision av den allmänna överenskommelsen om privilegier och immuniteter för Europarådet jämte tilläggsprotokoll skall inledas under år 1972. På arbetsprogrammet upptogs ytterligare vissa ämnen, bl. a. den gifta kvinnans rättsliga ställning och inbördes rättshjälp i administrativa ärenden, vilka dock skall upptagas till behandling först efterhand som pågående studier av andra ämnen avslutats.

e) Europeiska kommittén för brottslighetsfrågor (ECCP)

ECCP har sammanträtt en gång under 1970. Vid sammanträdet, som ägde rum den 11—15 maj, behandlades bl. a. förslag till konvention om *överförande av handläggning i brottmål* och förslag till resolution rörande *återkallelse av körkort*. I båda fallen antog ECCP de föreslagna texterna och beslöt att överlämna åt ECCP:s bureau att föra förslagen vidare till ministerkommittén, så snart kommentarerna till konventionen och resolutionen hade färdigställts av resp. underkommitté.

Bland de frågor som f. n. behandlas av ECCP:s underkommittéer märks harmonisering av påföljder för vägtrafikbrott, översyn av FN:s standardminimiregler för fångars behandling, minimiregler för rättegång i den tilltalades frånvaro, användningen av grupsamtalsmetoden inom fängsvården samt *straffrättsliga aspekter på narkotika och narkotikamiss-*

bruk. Den underkommitté som arbetar med sistnämnda fråga sammanträdde under 1970 bl. a. i Stockholm. Detta sammanträde hade formen av en hearing i vilken deltog representanter för olika svenska myndigheter som kommer i kontakt med narkotikaproblemet. Samma kommitté har också informerat sig om narkotikaproblemen i England och Turkiet vid sammanträden i London och Istanbul.

Under 1971 kommer olika underkommittéer att börja arbeta med frågor rörande bl. a. avkriminalisering samt klassificering av lagöverträdare för val av lämpligaste behandlingsmetod.

På ECCP:s arbetsprogram står också samordning av *kriminologisk forskning*. Av denna anledning ordnas årligen konferenser för cheferna för de kriminologiska forskningsinstituten. Under 1970 var ämnet för denna konferens "Införlivande av kriminologiska forskningsresultat med kriminalpolitiken".

f) Expertkommittén för de mänskliga rättigheterna

Expertkommittén för de mänskliga rättigheterna har under år 1970 fortsatt sina i oktober 1969 inledda studier rörande frågan huruvida medlemsländernas nationella lagstiftning erbjuder privatlivet tillräckligt skydd mot kränkningar som förövas genom användandet av moderna vetenskapliga och tekniska metoder. Kommittén färdigställde vid sitt sammanträde i oktober 1970 ett delbetänkande, som huvudsakligen behandlade intrång i privatlivet genom avlyssning och iakttagande, inspelning och upptagning av dylika iakttagelser samt användande av på sådant sätt erhållet material. Den har därefter närmast övergått till att studera frågan om skydd mot intrång från press och andra massmedia. Även de nya frågor som uppstått inom detta ämnesområde genom den moderna databehandlingstekniken kommer att studeras för sig. Under 1970 har dessutom kommitténs egen organisation och arbetsformer varit föremål för prövning.

3. Utbildnings- och kulturfrågor

a) Kulturstyrelsen (CCC)

Under 1970 har Europarådets kulturstyrelse hållit ett sammanträde i februari och ett i september. De permanenta underkommittéerna för allmänna skolfrågor (EGT) och för vuxenutbildning, ungdom och sport (EES) har under året sammanträtt en gång, medan kommittén för högre utbildning och forskning (ESR) hållit två möten, ett i Istanbul och ett i Strasbourg.

(i) Kulturstyrelsen har beslutat intensifiera arbetet kring frågan om livslång utbildning ("*permanent education*"), vilken behandlats i en serie uppsatser under kulturstyrelsens egid 1968—1970. Riktlinjer för ett handlingsprogram i styrelsens regi kommer att diskuteras vid en serie expertmöten under 1971.

(ii) Kommittén för vuxenutbildning, ungdom och sport har ombildats till en *kommitté för vuxenutbildning och kulturell utveckling*. Ombildningen innebär att kulturfrågorna, vilka hittills delvis beretts av arbetsgrupper direkt under kulturstyrelsen, i sin helhet införlivas med kommitténs verksamhet. Samtidigt har riktlinjer antagits för ett nytt kulturpolitiskt program. Den nya ordningen skall gälla försöksvis under en tvåårsperiod.

(iii) En mindre undersökning rörande behovet av *satellitförmiddade televisionssändningar i den högre undervisningen* har utförts under år 1970 på kulturstyrelsens uppdrag. Undersökningen har till syfte att underlätta för medlemsländernas utbildningsmyndigheter att framställa krav på våglängdstilldelning inför 1971 års rymdkonferens inom den internationella teleunionen.

(iv) En arbetsgrupp har tillsatts för att utreda möjligheterna att upprätta ett för medlemsländerna gemensamt *datastyrt dokumentations- och informationssystem* på utbildningsområdet (EUDISED). Gruppens slutrapport beräknas föreligga våren 1972.

(v) Inför kulturstyrelsen har framlagts ett förslag till resolution rörande *standardisering av normaltonen vid musikframföranden*. Förslaget har efter vissa justeringar antagits för vidarebefordran till ministerkommittén.

(vi) Mot bakgrund av en inom sekretariatet utarbetad promemoria har kulturstyrelsen antagit en långsiktig plan för reformering av den egna verksamheten. Genom omläggningar i planeringsprocessen inom nuvarande organisatoriska ram hoppas man stegvis få fram ett arbetsprogram, som är mer sammanhållet och bättre anpassat till medlemsländernas behov och tillgängliga resurser än det nuvarande.

(vii) Frågan om en *européisk ungdomsfond* har under 1970 varit föremål för intensiv behandling inom ramen för kulturstyrelsens verksamhet. På västtyska förbundsregeringens initiativ hölls överläggningar i frågan med företrädare för 14 medlemsstater vid ett möte i Bonn i januari 1970. I den till kulturstyrelsen överlämnade mötesrapporten underströks behovet av en mellanstatlig fond för stöd åt ungdomsverksamhet. En arbetsgrupp under kulturstyrelsen har därefter utarbetat förslag till statuter för fonden, vilka diskuterats dels inom kulturstyrelsen, dels vid en ungdomskonferens i München i december. Förslaget är f. n. under övervägande i ministerkommittén. Beträffande fondens storlek har ett belopp om 5 milj. D-mark (ca 7 milj. sv. kr.) diskuterats.

(viii) Statuter för det *européiska ungdomscentret* har färdigställts under 1970. De antogs slutgiltigt av ministerkommittén i januari 1971.

(ix) Inom ramen för kulturstyrelsens program har ett antal *symposier* i utbildningsfrågor ägt rum i medlemsländerna under året, bl. a. ett i Sverige den 19—24 oktober över ämnet "målanalys, innehållsdefinition och utvärdering i språkundervisning på universitetsnivå". I nämnda symposium deltog representanter för flertalet medlemsländer jämte observatörer från östeuropa och ett antal internationella fackorganisationer.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

(i) Undervisning och forskning i europeisk rätt

Resolution (70)5, som antogs den 7 mars 1970, baserar sig på förslag från de juridiska fakulteternas europeiska konferens i Strasbourg 1968. I resolutionen anmodas medlemregeringarna att verka för att europeisk rätt ges vederbörligt utrymme i de juridiska fakulteternas kursplaner och att betyg utdelas för specialstudier på ifrågavarande område. Det rekommenderas vidare, att studier vid juridisk fakultet i annat medlemsland får tillgodoräknas för juridisk examen i hemlandet. Försök till koncentration av utbildning och forskning i europeisk rätt bör uppmun-

ras. Slutligen rekommenderas tillskapande av internationella, regionala eller nationella institut för sådan utbildning och forskning samt erforderligt ekonomiskt och annat stöd åt existerande nationella institut.

(ii) *Samordning av forskning vid universiteten*

Resolution (70)18, som antogs den 5 juni 1970, rekommenderar medlemsregeringarna att på nationell nivå noggrant undersöka möjligheterna till en arbetsfördelning mellan universitet och forskningsinstitutioner på olika forskningsområden. Regeringarna uppmanas att informera Europarådets sekretariat om alla åtgärder av betydelse för samordning av universitetsforskning samt ange om några institutioner åtnjuter särskilt stöd eller erbjuder speciella forskningsmöjligheter. I sådant fall bör fullständiga uppgifter rörande personal, utrustning och större forskningsprojekt lämnas. Med ledning av nämnda uppgifter skall Europarådets sekretariat kunna upplysa intresserade forskare om var i Europa ett visst slag av forskning bäst bedrivs. Plats för forskare från andra medlemsländer bör så långt det är möjligt beredas vid dessa institutioner. Slutligen rekommenderas, att de prioriteringar som görs på forskningsområdet i andra europeiska länder såvitt möjligt beaktas i den nationella forskningspolitiken.

(iii) *Radio och television för utbildnings- och kulturändamål*

Resolution (70)19, som antogs den 5 juni 1970, är resultatet av vissa studier inom ramen för kulturstyrelsens program av åtgärder för att främja utbildnings- och kulturspridning med radions och televisionens hjälp. Resolutionen förordar samarbete mellan berörda myndigheter och rundradioföretagen i frågor som rör utbildning och kultur. Vidare bör regeringarna tillse att skolorna utrustas med mottagare och inspelningsapparat samt verka för samråd mellan myndigheterna och rundradioföretagen i fråga om produktion av utbildnings- och kulturprogram.

(iv) *Kampanj för att bevara Venedig*

Resolution (70)22, som antogs den 5 juni 1970, uppmanar medlemsregeringarna att stödja Unescos kampanj för att bevara staden Venedig, vars existens hotas av landerosion och havsvattennivåns höjning. Regeringarna anmodas ställa medel och experthjälp till de italienska myndigheternas förfogande.

(v) *Invandrarbarns skolundervisning*

I resolution (70)35, som antogs den 27 november 1970, anmodas medlemsstaternas regeringar att genom lagstiftning eller i annan ordning garantera invandrarbarnens rätt till skolutbildning. Som exempel på konkreta åtgärder med sådant syfte nämner resolutionen bl. a. följande: förbättrad information till invandrarfamiljer om obligatorisk skolgång och övriga utbildningsmöjligheter i mottagarlandet samt praktisk rådgivning åt familjer med barn i skolpliktig ålder; utfärdande av standardformulär med uppgifter om barnens skolgång och hälsotillstånd före avresan från hemlandet; information från lokala myndigheter och arbetsgivare till skolmyndigheter om invandrarbarns ankomst; inrättande

vid behov av specialklasser för att underlätta en successiv anpassning till de nya skolförhållandena; placering i normala klasser efter den för varje barn lämpliga anpassningsperioden; reguljär undervisning redan från början i slöjd, teckning och gymnastik; särskilt stöd åt barn som saknar hjälp med skolarbetet i hemmet; åtgärder för att underlätta tillträde till förskolor och fritidsverksamhet och för att förmå föräldrarna att delta i skolans verksamhet; utbildning av lärare med särskild uppgift att undervisa invandrarbarnen i deras hemlands språk och kultur; hjälp med utbildningsmässig återanpassning av barn som skall återvända till hemlandet. Slutligen förordas en liberal inställning vid prövning av utländska betygs värde som grund för tillträde till det egna landets skolor.

c) Svar på rekommendationer från rådgivande församlingen

(i) Rekommendation 567 om *tjugo år av europeiskt kulturellt samarbete* uppmanar ministerkommittén att medverka till en effektivisering av det europeiska samarbetet på utbildningens och kulturens områden genom att ge de europeiska utbildningsministermötena en permanent karaktär samt upprätta ett europeiskt utbildningskontor under utbildningsministrarnas tekniska kontroll. Kontoret föreslås bli finansierat bl. a. genom extra bidrag från medlemsregeringarna till Europarådets budget. Till kontoret bör knytas ett litet antal underkommittéer samt centra för dokumentation, utbildningsteknologi och pedagogiskt utvecklingsarbete. Kulturstyrelsen föreslås få huvudansvaret för det långsiktiga kulturpolitiska samarbetet i Europa.

I ett interimistiskt svar, avgivet i september 1970, erinrar ministerkommittén om att de europeiska utbildningsministerkonferenserna är självständiga företeelser, vilkas status kommittén inte har befogenhet att ändra. Kommittén framhåller emellertid, att frågan om dessa konferensers roll i det europeiska utbildningssamarbetet kommer att behandlas vid nästa ministerkonferens i Bryssel i juni 1971. Ministerkommittén anser, att förslaget om att upprätta ett europeiskt utbildningskontor är för tidigt väckt men att frågan kan aktualiseras i anslutning till en eventuell framtida ändring i utbildningsministerkonferensens status. Tills vidare förlitar sig ministerkommittén på kulturstyrelsens möjligheter att möta de ökade kraven på det europeiska utbildnings- och kultursamarbetet samt hänvisar till pågående översyn av kulturstyrelsens program och arbetsformer.

(ii) I rekommendation 589 med anledning av 1969 års europeiska konferens om *kulturminnesvård* anmodas ministerkommittén följa upp två av konferensen antagna resolutioner genom att dels upprätta en samsamarbetskommitté för kulturminnesvård med uppgift bl. a. att förbereda en europeisk kulturminnesstadga, dels organisera ett europeiskt kulturminnesår.

I sitt svar, avgivet i november 1970, upplyser ministerkommittén om att en samsamarbetskommitté inrättats i enlighet med församlingens förslag. Kommittén, vars verksamhet inleds hösten 1971, har en femårig mandatperiod. I dess uppgifter ingår bl. a. att upprätta förslag till en byggnadsminnesstadga och att förbereda ett europeiskt kulturminnesår 1974 eller 1975.

4. Sociala frågor

a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén

(i) *Flyktingars förvärv av medborgarskap i bosättningslandet*

I resolution (70)2, som antogs den 26 januari 1970, ansluter sig ministerkommittén till de synpunkter som uttryckts i den rådgivande församlingens rekommendation 564 beträffande de problem som orsakas genom förekomsten av mer än 600 000 flyktingar i medlemsländerna. Det framhålls att förvärv av medborgarskap i bosättningslandet verkamt skulle bidra till att undanröja svårigheter som uppstår i många medlemsländer. Församlingens rekommendation översändes till regeringarna med uppmaningen att vidta de åtgärder som är möjliga.

(ii) *Socialt skydd för ogifta mödrar och deras barn*

Resolution (70)15, som antogs den 15 maj 1970, framhåller vikten av att den blivande modern erhåller allt det bistånd hon behöver i fråga om råd och anvisningar, läkarvård, social trygghet, lättnader i arbetet, tillfällig bostad, vård i samband med förlossningen samt hjälp med att fastställa faderskapet och utfå underhållsbidrag. Den nyblivna modern bör få möjlighet att återuppta sitt tidigare arbete eller beredas annat arbete eller få tillfälle fortsätta påbörjade studier. Hon bör också beredas en tillfredsställande bostad. Hon och hennes barn bör komma i åtnjutande av samma sociala trygghetsförmåner som andra familjer ävensom alla övriga förmåner som tillkommer familjer. För att göra det möjligt för modern att arbeta utom hemmet bör olika former av barntillsyn samt hemhjälp stå till buds. Slutligen betonas att upplysningar om olika existerande sociala och medicinska institutioner och organ till skydd för moder och barn bör effektivt spridas, bl. a. i skolor och inom ungdomsorganisationer samt genom läkare, barnmorskor och socialarbetare.

(iii) *Sociala och socialmedicinska åtgärder för äldre*

I resolution (70)16, som likaledes antogs den 15 maj 1970, anges vissa sociala och socialmedicinska åtgärder för äldre, som medlemsstaterna uppmanas att vidtaga. Sålunda bör resurser och inkomster genom lämpliga metoder fördelas på sådant sätt att det äldre befolknings-skiktet erhåller en rättvis andel av framåtskridandets frukter. Vidare bör efter moderna sociala krav anpassat lämpligt arbete beredas äldre personer inom ramen för allmänna arbetsmarknadspolitiska strävanden. Om så är erforderligt bör äldre personer kunna överföras till andra arbetsuppgifter, varvid hänsyn bör tas till deras arbetsförmåga och övriga omständigheter. Bostadspolitiken för äldre bör i första hand ta sikte på att sätta dem i stånd att kvarbli i sina bostäder och i andra hand att skapa bästa möjliga levnadsförhållanden i institutioner, när det inte längre kan undvikas att sådana anlitas.

Hälsövårdspolitiken för äldre bör inriktas på att förebygga ett för tidigt åldrande samt på att utbilda personal som kan ta hand om åldringar. När det gäller social service betonas att denna bör motsvara de äldres önskningar och bör bl. a. bereda de gamla möjligheter att spela en aktiv roll i samhället. Segregation av äldre i förhållande till den yngre generationen bör undvikas. Slutligen framhålls betydelsen av information och forskning rörande äldre personers problem.

b) Sociala kommittén

Under 1970 har sociala kommittén hållit två sammanträden, ett i april och ett i december.

(i) Sociala kommittén har föreslagit att en expertgrupp skall tillsättas för utredning av *den sociala välfärdspolitikens planering och organisation*.

(ii) Frågan om *kvinnans sociala ställning i Europa* har hänskjutits till två experter, en från Belgien och en från Österrike. I deras uppdrag ingår att undersöka bl. a. vilka attityder som är bestämmande för kvinnans tillträde till kvalificerade yrken och hennes möjligheter till befordran samt yrkesutbildningens betydelse för kvinnans sociala ställning.

(iii) Diskussion pågår alltjämt i kommittén om ett instrument som avser att ge visst *skydd för unga arbetstagare* (Young Worker's Statue).

(iv) Diskussioner har inletts rörande en rapport om harmonisering av åtgärder till *skydd för arbetstagarnas hälsa på arbetsplatserna*. Diskussionerna är inte avslutade.

(v) Sociala kommittén har utarbetat ett förslag till rapport med vissa förklaringar till den 1969 ingångna överenskommelsen om *s. k. au pair-anställning*. Kommittén har även påbörjat granskning av ett *förslag till typavtal* avsett att slutas mellan den au pair-anställda och den mottagande familjen.

(vi) En rapport om *social rehabilitering av fysiskt och psykiskt handikappade*, utarbetad av en stipendiatgrupp för samordnad social forskning, hänsköts vid decembersammanträdet för fortsatt behandling till en arbetsgrupp.

(vii) Kommittén har också tillsatt en arbetsgrupp för att *behandla sociala aspekter på omhändertagande av hemlösa*.

5. Hälsovårdsfrågor**a) Resolutioner som antagits av ministerkommittén**

Ministerkommitténs ställföreträdare antog den 7 mars 1970 fyra resolutioner berörande hälsovårdens område.

(i) Åtgärder för att minska kostnaderna för medicinsk vård

I resolution (70)6 behandlas de möjligheter, som i dag kan rekommenderas för att söka minska kostnaderna för medicinsk vård. Resolutionen understryker nödvändigheten av att koordinera förebyggande och kurativ vård samt att samordna verksamheten inom olika typer av vårdinstitutioner såsom sjukhus, öppenvårdsenheter och familjeläkare. Den framhåller behovet av att bygga ut den öppna vården för att undvika att den slutna vården belastas till följd av brist på resurser i den öppna vården. Vidare betonas vikten av *effektivare planering i fråga om utformning, bemanning och arbetsrutiner*. Där så kan ske bör paramedicinsk personal användas och den högt kvalificerade endast anlitas för sådana uppgifter, där dess utbildning bäst kan utnyttjas.

I vissa länder förekommer att patienten bidrar till sjukvårdskostnaden. Det förklaras att detta system inte synes medföra nackdelar under förutsättning att patientbidraget är lågt och minskas eller icke utgår vid starkt kostnadskrävande sjukvård, i nödsituationer och där risk för missbruk ej kan komma i fråga (förlossningsvård etc.).

(ii) *Medicinska synpunkter på sport*

I resolution (70)7 rekommenderas gymnastik i varje skolform helst 2—3 dagar i veckan. Gymnastik och idrott bör utövas efter samråd med familjeläkaren, om sådan finnes. Särskilda åtgärder måste vidtagas för att bereda handikappade lämplig fysisk träning. Resolutionen uppmuntar fysisk aktivitet snarare än tävlingsidrott. Gymnastiklärare och liknande bör ha lämplig medicinsk utbildning. Vid behov skall läkarundersökning anordnas och för tävlande bör vederbörliga anteckningar föras på ett särskilt hälsokort så länge vederbörande deltar i tävlingsidrott inom skolan. Vidare rekommenderas särskild utbildning för sådana läkare som är sysselsatta inom sport och idrott. Upprättande i de olika länderna av särskilda centra för forskning och utbildning bör övervägas. Slutligen understrykes betydelsen av fysisk aktivitet som ett led i kontinuerlig hälsoupplýsning och betonas behovet av tekniska möjligheter för sådana aktiviteter i form av idrottsplatser, simhallar etc. Utbyte av erfarenheter mellan länderna är önskvärt och därför rekommenderas att stipendier görs tillgängliga för medicinsk och annan personal.

(iii) *Minimifordringar för utbildning av laboratorietekniker*

Resolution (70)8 definierar först en laboratorieteknikers ställning och uppgift inom hälso- och sjukvården. Därefter anges vilka krav som bör ställas på eleven före tillträde till laborantutbildning och ges en detaljerad beskrivning av utbildningens innehåll och varaktighet. Medlemsländerna rekommenderas att ömsesidigt godta bevis om sådan utbildning i annat land för beviljande av tillstånd till arbete i det egna landet. Dock får för sådant tillstånd krävas upp till två års praktiskt arbete i av mottagarlandet erkänt laboratorium.

(iv) *Överförande av modersmjölk*

I resolution (70)9 rekommenderas medlemsländerna att i mån av tillgång och möjlighet ställa överskott av modersmjölk till förfogande för annat medlemsland. Vidare uppställs vissa regler och krav på donatorns och barnets hälsa samt på den mjölk, som distribueras till en godkänd modersmjölkcentral. Resolutionen understryker att sådan distribution endast bör belastas med faktiska kostnader och ej föranleda någon vinst.

b) Europeiska hälsovårdskommittén

Hälsovårdskommittén har under året hållit ett sammanträde, denna gång i München, den 29 juni—3 juli 1970. Härvid behandlades bl. a. följande ärenden.

(i) Kommittén underströk önskvärdheten av god kontakt mellan de olika kommittéer inom Europarådet, som handhar frågor med gemensam intresseinriktning. Till denna grupp hör naturvårdskommittén, expertkommittén rörande luftföroreningar, kommittén för högre utbildning och forskning etc.

(ii) I fråga om samarbetet på *blodområdet* konstaterades att de *europiska blodtransfusionskurserna* givit goda resultat. Man beslöt fortsätta studierna rörande kvalitetskontroll för *plastutensilier*, över *vävnadstypning* och i fråga om *utbildning av laboratorietekniker* inom blodtransfusionsområdet.

(iii) Kommittén noterade med stor tillfredsställelse *stipendiatverksamhetens* utveckling samt att stipendiebeloppen höjs till samma nivå som

gäller inom andra internationella organisationer. Det s. k. koordinerade stipendieprogrammet för 1969 avsåg "hälsoaspekter på aktuell utveckling av läkemedelsberoendet". En utförlig rapport framlades och blev föremål för intensiv diskussion. Ytterligare synpunkter skall inhämtas från de olika hälsovårdsförvaltningarna rörande de rekommendationer gruppen lagt fram.

Som ämne för 1971 års stipendieprogram valdes ämnet "Utbildning av medicinstuderande inom området allmän hälsovård".

(iv) Kommittén enades om ett förslag till konvention om *transport av avlidna* mellan Europarådets länder och beslöt samtidigt att texten skulle remitteras till kommittén för juridiskt samarbete för yttrande, innan den överlämnas till ministerkommittén.

(v) Kommittén godkände arbetsprogrammet för en studiegrupp som söker harmonisera *trafikolycksfallsstatistiken*, särskilt i fråga om trafikskador och medicinska riskfaktorer.

(vi) En 1969 tillsatt studiegrupp fick uppdrag att fortsätta sin undersökning av de faktorer som påverkar genomförandet av *vattenfluoridering* i Europarådets medlemsstater.

(vii) Kommittén beslöt tillsätta arbetsgrupper för *idrottsmedicin* med uppgift att söka utarbeta rekommendationer till medlemsländerna rörande idrottsplatser och deras hygien samt för *sjukhushygien* med avsikt söka framlägga rekommendationer till medlemsländerna.

6. Arbetsmarknadsfrågor

Resolution som antagits av ministerkommittén

Skydd i arbetet för migrerande arbetare

I resolution (70)36, som antogs den 27 november 1970, rekommenderas regeringarna att vidta skilda åtgärder i syfte att förbättra migrerande arbetares ställning i arbetslivet. Till dessa åtgärder hänföres bl. a. förbättrad yrkesutbildning inkluderande språkundervisning, regelbundna läkarundersökningar och förbättrade metoder vid introduktionen av migrerande arbetare i arbetslivet. Särskild uppmärksamhet bör ägnas faktorer som gör invandrare mer utsatta för olycksfallsrisker än värdlandets arbetare.

I detta sammanhang må nämnas att en *stadga för migrerande arbetare* sedan 1968 varit under utarbetande inom en särskild kommitté. I stadgan preciseras migrerande arbetares rättigheter vid arbete och vistelse i medlemsländerna. Kommittén beräknar slutföra sitt arbete under år 1971.

7. Miljövårdsfrågor

År 1969 inrättades i Europarådets sekretariat en ny byrå för miljö- och naturvårdsfrågor, som tillika är den europeiska naturvårdskommitténs — European Committee for the Conservation of Nature and Natural Resources — sekretariat. Denna byrå har genom en i slutet av 1970 beslutad omorganisation överförs till ett nyupprättat direktorat för miljö- och kommunfrågor. Europarådet har genom inrättandet av detta nya direktorat klart markerat sin avsikt att fördjupa sitt arbete på miljövårdsområdet.

Minsterkommittén har under året antagit tre resolutioner som direkt berör miljövärdsfrågor. I resolutionerna (70)11 och 12, som antogs den 7 mars 1970, rekommenderas regeringarna i medlemsstaterna vissa principer för att kontrollera luftföroreningar vid stads- och landsbygdsplanering respektive begränsa svavelhaltiga utsläpp i luften. I resolution (70)24, som antogs den 2 juli 1970, rekommenderas en rad principer för framställning, försäljning och användning av pesticider inom jordbruket i syfte att skydda såväl folkhälsan som den fysiska miljön.

a) Europarådets naturvårdskonferens i Strasbourg

År 1970 hade av Europarådets ministerkommitté proklamerats som ett *europiskt naturvårdsår*. Den europeiska naturvårdskonferensen, som ägde rum i Strasbourg den 9—12 februari 1970, utgjorde den internationella upptakten till en intensifierad naturvårdsverksamhet. Ungefär 350 delegater och observatörer deltog i konferensen. Den svenska delegationen leddes av jordbruksminister Bengtsson.

Konferensens målsättning var *dels* att göra allmänheten mer uppmärksam på de omfattande problemen med att bevara naturen och naturresurserna i ett snabbt föränderligt industriellt samhälle, *dels* att definiera en politik för att skydda människans miljö och betona behovet av ett alleuropeiskt samarbete på detta område. Konferensen utmynnade i antagandet av en positiv och konkret deklaration. I inledningen till deklarationens rekommendationer slogs i tre punkter fast den strategi, som konferensen ansåg borde leda Europarådets medlemsländer i kampen mot miljöförstörelsen. 1) Den rationella användningen och skötseln av naturresurserna måste ges hög politisk prioritet med klar ansvarsförankring på ministernivå. 2) Åtgärder mot föroreningen av luft, vatten och mark borde särskilt uppmärksammas och i samband därmed antagandet av internationellt överenskomna normer för tolerabla föroreningar. 3) Lagstiftning och regleringar borde i största möjliga utsträckning harmoniseras inom Europa.

Denna uppläggning av slutdokumentet motsvarade i grova drag de synpunkter som den svenska delegationen förde fram. Det gällde att ge miljövärdsproblematiken en tillräckligt vid och samtidigt realistisk anknytning till den övriga samhällspolitiken. Problemanalysen måste leda till snara åtgärder framför allt på luft-, vatten- och markföroreningarnas område. Parallellt med nationella åtgärder borde lagstiftning och regleringar harmoniseras. Detta senare arbete skulle i viss omfattning kunna ske inom Europarådets kompetensområde.

Bland deklarationens förslag, vilka närmast hänskjutits för behandling i naturvårdskommittén under Europarådets ministerkommitté, förtjänar följande internationella rekommendationer att särskilt uppmärksammas.

En europeisk ministerkonferens borde snarast sammanträda med uppgift att 1) uppmuntra samarbetet mellan existerande europeiska mellanstatliga organisationer, 2) stödja utarbetandet av internationella normer, särskilt rörande pesticider, bilavgaser och flygbuller, 3) uppmuntra harmoniseringen av nationell miljölagstiftning, 4) studera det av Europarådets generalsekreterare presenterade förslaget om särskild europeisk myndighet för övervakning och skötsel av Europas miljö, 5) studera det av den franske jordbruksministern framlagda förslaget om europeisk fond för kampen mot föroreningar.

Europarådet uppmanades vidare att utarbeta ett tilläggsprotokoll till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna i syfte att garantera varje individ rätten till en sund och oförstörd miljö.

b) Den europeiska naturvårdskommittén

Verksamheten under 1970 har starkt präglats av genomförandet av det europeiska naturvårdsåret. I samtliga medlemsländer har omfattande miljövårdskampanjer genomförts. För det svenska programmet under året svarade en nationalkommitté med jordbruksministern som ordförande och sekretariatet förlagt till statens naturvårdsverk. Bland aktiviteterna kan nämnas Folksams ungdomsriksdag den 2—3 januari, regionala kommunkonferenser, Stora städarveckan, ungdomsläger och tävlingar, skolornas miljövårdsvecka, Nordens naturvårdsdag 6 september samt en central naturvårdskonferens den 18 och 19 november för ca 1 000 deltagare. I allt torde i Sverige sammanlagt ca 1 miljon människor ha medverkat i de olika aktiviteterna under året.

Som en följd av den Europeiska naturvårdsdeklarationen har naturvårdskommittén påbörjat en översyn av sitt *arbetsprogram*, samt sina direktiv och fullmakter. Förslag till ett nytt program, i vilket vissa åtgärder prioriteras, kommer att underställas ministerkommittén under 1971. Kommittén ser det som särskilt angeläget att de olika miljövårdsproblem som tas upp bedömes från en ekologisk utgångspunkt. För detta krävs en omfattande utbildnings- och informationsverksamhet. Överväganden om att intensifiera kommitténs arbete inom undervisnings- och informationssektorn pågår. I detta utgör "the European Information Centre for Nature Conservation" en betydelsefull länk. Informationscentralen har fyllt en viktig uppgift under naturvårdsåret 1970.

Av frågor som aktualiserats kan vidare nämnas frågan om skyddet av Europas kustområden. En första rapport har utarbetats av professor Steers, England, och kommer att efter vissa kompletteringar delges medlemsländernas regeringar. Inom naturvårdskommitténs ram pågår också arbetet med att studera vissa problem i samband med utarbetandet av en *europeisk konvention om skydd mot förorening av sötvattentillgångarna*. För detta ändamål har ministerkommittén tillsatt en särskild kommitté, bestående av juridisk och ekologisk expertis. Ett utkast till konventionstext väntas bli framlagt under 1971.

I särskilda expertkommittéer bedrivs omfattande studier av problem rörande luft- och vattenförorening.

8. Kommun-, region- och planfrågor

a) Kommittén för samarbete i kommun- och regionfrågor

Kommittén för samarbete i kommun- och regionfrågor har efter ministerkommitténs beslut fått permanent status. Kommittén, i vilken medlemsländerna är representerade av företrädare för berörda ministerier, är direkt underställd ministerkommittén.

Kommittén skall syssla med frågor som rör lokala och regionala myndigheter eller hänger samman med regionalpolitiken, särskilt vad

gäller förhållandet mellan statliga och kommunala organ. Den skall också fungera som ett samarbetsorgan mellan medlemsländernas regeringar för utbyte av information och erfarenhet kring den lokala självstyrelsen. Vidare skall kommittén bistå ministerkommittén och Europarådets övriga organ i frågor av lokalt och regionalt intresse.

Kommittén hade sitt fjärde sammanträde i Strasbourg den 7—11 december 1970. Vid mötet diskuterades bl. a. förberedelserna för en jämförande studie av den kommunala ekonomin samt en rapport om den regionala strukturen och den regionala planeringen i olika länder. Vidare lämnades en rapport om det kommunala ansvaret för vattenvårdsfrågorna i ett antal medlemsländer. Kommittén beslöt tillsätta tre arbetsgrupper för att närmare studera (1) den lokala och regionala strukturen i olika länder, (2) kommunernas ekonomi och (3) regionalpolitiska frågor.

b) Planministerkonferensen

En konferens med planministrarna i Europarådets medlemsländer hölls i Bonn den 9—11 september 1970. Finland, Jugoslavien och Spanien deltog som observatörer.

Konferensen antog en omfattande resolution, vari bl. a. uttalades att man avser verka för ett kontinuerligt utbyte av information kring lagstiftning, erfarenheter och aktuell politik beträffande regionalplaneringen. Man rekommenderade också ett regelbundet samarbete mellan forskningsinstitutioner, som sysslar med hithörande frågor. Vidare föreslogs ett närmare samarbete i planeringsfrågor för gränsregioner. Ministrarna rekommenderade ett utbyte av informationer genom möten och diskussioner mellan företrädare för de planerande myndigheterna och forskningen i europaradsländerna. En harmonisering av terminologi, statistik och kartografiska metoder borde också eftersträvas. Resolutionen kommer under 1971 att behandlas i ställföreträdarkommittén och remitteras till vissa av dennas underkommittéer.

Ministrarna beslöt att hålla en kommande konferens i Frankrike. De uppdrog åt en ämbetsmannakommitté att förbereda det fortsatta samarbetet. Denna skall bl. a. göra en inventering av regionplaneproblem, som kan vara aktuella för diskussion på europeisk nivå. Den fick vidare i uppdrag att tillsammans med kommittén för kommun- och regionfrågor särskilt studera de lokala organens roll i regionplaneringen.

c) Europarådets kommunkonferens

Den europeiska kommunkonferensen, som sammanträder i Strasbourg vartannat år, ägnade sin session den 26—30 oktober 1970 huvudsakligen åt regionalpolitiska frågor. Konferensen antog en omfattande huvudresolution, som utmynnade i en uppmaning till ministerkommittén att upprätta regionala institutioner med betydande autonomi samt att verka för stärkande av regionernas och kommunernas ställning och medinflytande i såväl de enskilda länderna som de europeiska internationella organen. Därjämte antogs en rad resolutioner om den lokala förvaltningens uppgifter på miljövårdens område samt i fråga om skydd av naturtillgångar och historiskt eller konstnärligt värdefulla byggnader och naturområden.

9. Övrigt

a) Den europeiska befolkningskonferensen

Minsterkommittén har beslutat att den andra europeiska befolkningskonferensen skall hållas i Strasbourg den 31 augusti—7 september 1971.

b) Europarådets budget

Det svenska bidraget till Europarådets *budget* för 1970 utgjorde omkr. 1 175 000 kr. Den totala budgeten belöpte sig till omkr. 51,5 miljoner francs (48,5 milj. kr.).

I december 1970 fastställdes budgeten för 1971 till totalt omkr. 58 miljoner francs. Det svenska bidraget utgör 1 362 005 francs (omkr. 1,3 milj. kr.).

Stockholm i maj 1971

